

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 17.12.1976, sp. zn. 8 Tz 30/76, ECLI:CZ:NS:1976:8.TZ.30.1976.1

Číslo: 40/1977

Právní věta: Každé fyzické napadení občana, i když se jej pachatel dopustil veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném, nemusí vždy naplňovat skutkovou podstatu trestného činu výtržnictví podle § 202 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 17.12.1976

Spisová značka: 8 Tz 30/76

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Výtržnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 202
§ 221 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 40/1977 sb. rozh.

Každé fyzické napadení občana, i když se jej pachatel dopustil veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném, nemusí vždy naplňovat skutkovou podstatu trestného činu výtržnictví podle § 202 tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 17. 12. 1976 sp. zn. [8 Tz 30/76](#).)

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR rozsudek okresního soudu v Děčíně ze dne 16. 4. 1976 sp. zn. 4 T 337/76 ve výroku o trestu, způsobu jeho výkonu a ve výroku o náhradě škody. Dále zrušil usnesení krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 5. 1976 sp. zn. 6 To 205/76, jímž bylo zamítnuto odvolání obviněného A. S. jako nedůvodné. Okresnímu soudu v Děčíně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný A. S. byl rozsudkem okresního soudu v Děčíně ze dne 16. 4. 1976 sp. zn. 4 T 337/76 uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., jehož se podle výroku rozsudku dopustil tím, že dne

13. 12. 1975 kolem 19.00 hod. v Děčíně IV, na ulici ČSM napadl po slovní potyčce P. Š. a při zápase s ním mu způsobil kapesním nožem dvě řezné rány na levé straně hrudníku v délce 4 až 6 cm, což si vyžádalo pracovní neschopnost poškozeného na dobu do 24. 12. 1975. Za to byl obviněný odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3 měsíců nepodmíněně, k jehož výkonu byl zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Dále byla obviněnému uložena podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinnost zaplatit Okresnímu ústavu národního zdraví v Děčíně částku 499 Kčs, zatímco poškozený P. Š. byl se svým nárokem na náhradu škody odkázán podle § 229 odst. 1 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Včas podané odvolání obviněného A. S. bylo usnesením krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 5. 1976 sp. zn. 6 To 205/76 zamítnuto jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. Proti rozsudku okresního soudu podal generální prokurátor ČSR dne 2. 11. 1976 stížnost pro porušení zákona s tím, že zákon byl porušen v ustanovení § 2 odst. 5 a 6 tr. ř. Toto pochybení je spatřováno především v tom, že okresní soud se blíže nezabýval okolnostmi charakterizujícími způsob jednání obviněného a následkem, k němuž mohlo jednání obviněného vést. V přípravném řízení a ani v řízení před soudem nebyl řádně zkoumán způsob provedení činu, zda obviněný nepoužil nebezpečného předmětu, proti které části těla jeho útok směřoval, jaká byla jeho intenzita apod. Rovněž nebyly objasněny osobní vlastnosti obviněného, zejména pak jeho agresivita. Dále bylo třeba zkoumat, zda a jaký účinek mohl obviněný přivodit použitým nožem na zdraví poškozeného, když útok nožem byl veden proti levé straně jeho hrudníku. Dále nebylo podle stížnosti pro porušení zákona objasněno, zda útok byl veden intenzivní silou a zda k zmírnění této intenzity nedošlo pouze v důsledku okolností stojících mimo osobu obviněného. Kromě toho se okresní soud blíže nezabýval osobou obviněného z hlediska jeho dřívějšího odsouzení pro různé trestné činy a nevyžádal si k tomu příslušné trestní spisy. Posléze se okresní soud neměl spokojit s kusými údaji o osobě obviněného z místa jeho bydliště a pracoviště. Další pochybení okresního soudu spočívá v tom, že se nezabýval otázkou, zda v činu obviněného není dán v jednočinném souběhu vedle trestného činu podle § 221 odst. 1 tr. zák. trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. Proto generální prokurátor ČSR navrhl, aby napadený rozsudek a na toto rozhodnutí navazující usnesení odvolacího soudu byly zrušeny.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, i správnost postupu řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, přezkoumal také správnost usnesení odvolacího soudu o zamítnutí odvolání obviněného, a na podkladě výsledků veřejného zasedání dospěl k těmto závěrům:

Okresní soud provedl ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. ve vztahu k vině obviněného všechny potřebné a dostupné důkazy. Na podkladě nich spolehlivě zjistil, že obviněný A. S. svým kapesním nožem způsobil poškozenému P. Š. dvě řezné rány na levém boku. Znalec MUDr. J. F. zcela přesvědčivě ve svém znaleckém posudku dovedl z povahy zjištěného zranění poškozeného, že jde o rány řezné, při nichž obviněný nepoužil větší síly, neboť při použití větší síly musel by nůž proniknout do dutiny hrudní. To je také skutečná příčina, proč obviněný nezpůsobil poškozenému nožem větší zranění, popřípadě těžkou újmu na zdraví. Tyto skutečnosti nedovolují učinit po právní stránce závěr, že obviněný, když proti poškozenému použil kapesního nože, měl úmysl způsobit mu těžkou újmu na zdraví, jak je na to usuzováno ve stížnosti pro porušení zákona. Nejde proto ve zjištěném jednání obviněného o pokus těžké újmy na zdraví podle § 8 odst. 1 a § 222 odst. 1 tr. zák., takže výrok o vině obviněného trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. je správný a v souladu se zákonem.

Za tohoto stavu není třeba zjišťovat, jaké jiné poranění mohl obviněný způsobit na těle, popřípadě na vnitřních životně důležitých orgánech poškozeného, když použil kapesního nože s čepelí dlouhou 6 cm, jestliže ani z výše uvedených okolností případu nelze spolehlivě dovést, že obviněný měl v úmyslu způsobit poškozenému takovou újmu na zdraví.

Podle názoru Nejvyššího soudu ČSR okresní soud nepochybil ani v tom, že čin obviněného A. S.

posoudil jen jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. a nikoliv též jako trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., jak na to poukazuje stížnost pro porušení zákona. Je sice skutečností, že obviněný fyzicky napadl poškozeného jak veřejně, tak na místě veřejnosti přístupném (na ulici kolem 19.00 hod., kde se pohybovalo více osob, zejména v této věci slyšení svědci). Zjištěné jednání obviněného nelze však považovat za hrubou neslušnost, a proto zbývá po objektivní stránce posoudit, zda nejde o výtržnost ve smyslu § 202 odst. 1 tr. zák. K tomu je třeba především uvést, že trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. je zařazen do hlavy páté zvláštní části trestního zákona o trestných činech hrubě narušujících občanské soužití. Společným znakem trestných činů v této hlavě zařazených je, že závažným způsobem narušují zásady občanského soužití, na nichž je budována socialistická společnost. Proto v tomto pojetí je výtržností podle § 202 odst. 1 tr. zák. jen takové jednání, které závažnějším způsobem naruší veřejný klid a pořádek. Na rozdíl od hrubé neslušnosti spočívá výtržnost zpravidla v násilném jednání, například v bezdůvodném napadání personálu v restauraci, ve vyhrožování zlým nakládáním, v rušení průběhu taneční zábavy, v hrubém rušení nočního klidu apod. Posoudí-li se ve světle tohoto výkladu jednání obviněného, nelze dospět k přesvědčivému závěru, že jde o takovou výtržnost a to především proto, za jakých okolností napadl obviněný poškozeného. Podle obhajoby obviněného, která je v souladu s výpověďmi poškozeného i některých svědků, podezíral obviněný poškozeného, že se snaží navázat bližší známost s jeho manželkou, neboť poškozeného zastihl se svou manželkou v restauraci u společného stolu. Poškozený pak odešel z restaurace s obviněným a jeho manželkou a po cestě mu vytýkal jeho chování vůči manželce, na které si mu před tím stěžovala. Proto obviněný řekl poškozenému, aby jeho manželku nechal na pokoji a aby si našel jinou ženu. Na to mu něco poškozený odpověděl, což si už poškozený nepamatoval, a došlo pak k tomu, že obviněný chytil poškozeného za klopý kabátu. Při vzájemném tahání spadli oba na zem a pokračovali ve vzájemném fyzickém napadání. K druhé fázi jejich vzájemné rvačky došlo poté, když poškozený při odchodu z místa zjistil, že mu teče na levé straně těla krev. Vrátil se proto k obviněnému, a se slovy „tak ty se pereš s nožem, podívej se, cos mi udělal“, ukazoval obviněnému, že mu teče krev a v zápětí ho nakopl. Poté se oba znovu počali rvát a spadli opět na zem. Dalšímu jejich vzájemnému napadání zabránila hlídka VB. Z provedených důkazů však nevyplývá, že jednáním obviněného, popřípadě i poškozeného došlo k narušení veřejného pořádku, jako například k narušení provozu na ulici, k ohrožení v blízkosti se nacházejících občanů, nebo že napadení poškozeného ze strany obviněného se vážnějším způsobem dotklo morálního cítění přítomných občanů apod. Použití nože obviněným proti poškozenému nepostřehl ani sám poškozený, natož slyšení svědci. Na trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. nelze usoudit u obviněného ani pro nedostatek subjektivní stránky. Jak už bylo výše uvedeno jednání obviněného nebylo motivováno porušením zájmu společnosti chráněného tímto ustanovením trestního zákona, tj. porušením veřejného pořádku. V počáteční fázi bylo jednání obviněného motivováno tím, že se domníval, že poškozený usiluje o bližší styk s jeho manželkou (projev žárlivosti) a v druhé fázi pak tím, že byl poškozeným nakopnut. V této druhé fázi šlo proto ze strany obviněného už v podstatě o obranu, poněvadž poškozený jej nakopl teprve v době, kdy už obviněný proti němu neútočil a ani nic takového nenaznačil. I když poškozený byl zcela důvodně rozhořčen nad tím, že obviněný proti němu použil nože a tímto nástrojem mu způsobil zranění, nebyl oprávněn k takovéto odplatě.

Krajský soud proto nepochybil, jestliže ve svém usnesení, kterým zamítl odvolání obviněného, dospěl k závěru, že výrok o vině obviněného trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. je správný a v souladu se zákonem.